

การบอกเลิกสัญญาจ้างก่อสร้าง: ไม่ต้องรอค่าปรับถึง 10%

ข้อ ๑๘๓ นอกจากการบอกเลิกสัญญาหรือข้อตกลงตามมาตรา ๑๐๓ หากปรากฏว่าคู่สัญญาไม่สามารถปฏิบัติตามสัญญาหรือข้อตกลงได้ และจะต้องมีการปรับตามสัญญาหรือข้อตกลงนั้น หากจำนวนเงินค่าปรับจะเกินร้อยละสิบของวงเงินค่าพัสดุหรือค่าจ้าง ให้หน่วยงานของรัฐพิจารณาดำเนินการบอกเลิกสัญญาหรือข้อตกลง เว้นแต่คู่สัญญาจะได้ยินยอมเสียค่าปรับให้แก่หน่วยงานของรัฐ โดยไม่มีเงื่อนไขใด ๆ ทั้งสิ้น ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐพิจารณาผ่อนปรนการบอกเลิกสัญญาได้เท่าที่จำเป็น

ความเข้าใจผิดและความจริง

หลายคนเข้าใจผิดว่าหน่วยงานรัฐต้องรอให้ค่าปรับสะสมถึง 10% ของมูลค่าสัญญาก่อน จึงจะสามารถบอกเลิกสัญญาจ้างก่อสร้างได้ เรามาดูความเข้าใจเรื่องนี้กันครับ

กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง

- **มาตรา 103 พ.ร.บ. การจัดซื้อจัดจ้างฯ** กำหนดชัดเจนว่าหน่วยงานรัฐมีสิทธิบอกเลิกสัญญาได้ เมื่อ:
 - (2) มีเหตุอันเชื่อได้ว่าผู้รับจ้าง**ไม่สามารถส่งมอบงานหรือทำงานให้แล้วเสร็จได้ภายในระยะเวลาที่กำหนด**
 - (3) มีเหตุอย่างอื่นตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือใน**สัญญาหรือข้อตกลง**
- **ระเบียบข้อ 183:** เป็นเพียง "แนวทาง" โดยมีใจความสำคัญคือ หากคู่สัญญาไม่สามารถปฏิบัติตามสัญญาหรือข้อตกลงได้ และจะต้องมีการปรับ หากจำนวนเงินค่าปรับจะเกินร้อยละ 10 ของวงเงินค่าพัสดุหรือค่าจ้าง ให้หน่วยงานของรัฐพิจารณาดำเนินการบอกเลิกสัญญาหรือข้อตกลง เว้นแต่คู่สัญญาจะได้ยินยอมเสียค่าปรับให้แก่หน่วยงานของรัฐ โดยไม่มีเงื่อนไขใด ๆ ทั้งสิ้น ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐพิจารณาผ่อนปรนการบอกเลิกสัญญาได้เท่าที่จำเป็น

การกำหนดค่าปรับไม่ให้เกินร้อยละ 10 มีวัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครองผู้รับจ้าง ไม่ให้ต้องเสียค่าปรับเกินสมควร

- **สัญญาจ้างก่อสร้าง ข้อ 7:** กำหนดเงื่อนไขการบอกเลิกสัญญาที่ชัดเจน :
 - การไม่เริ่มงาน/ส่งแผนงานตามกำหนด
 - ทำงานล่าช้ากว่าแผนงานหรือกำหนดเวลา
 - ผลงานไม่ได้คุณภาพ หรือไม่เป็นไปตามข้อกำหนดในสัญญา
 - ทำผิดสัญญาข้ออื่นๆ
 - ล้มละลาย หรือถูกพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด
 - ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้ควบคุมงาน หรือบริษัทที่ปรึกษาที่ได้รับมอบหมาย
- **หนังสือ ข 124 (แนวทางการเร่งรัดติดตามงานจ้างก่อสร้าง):**
 - **2.1.1** หากคู่สัญญาไม่เข้าดำเนินการตามสัญญา (เช่น ไม่มาเริ่มงานตามที่กำหนดในสัญญา) ให้หน่วยงานของรัฐมีหนังสือแจ้งเร่งรัด พร้อมกำหนดระยะเวลาให้แก้ไข หากไม่ดำเนินการตามกำหนด หน่วยงานรัฐควรใช้ดุลพินิจพิจารณابอกเลิกสัญญาตาม ม.103(2) พ.ร.บ.จัดซื้อจัดจ้างฯ
 - **ให้แนวทางการพิจารณابอกเลิกสัญญา** โดยมีเกณฑ์ประเมินผลงานที่ผู้รับจ้างต้องปฏิบัติตาม เช่น ผลงานไม่ถึง 25% เมื่อเลย 1/2 ของระยะเวลา หรือผลงานไม่ถึง 50% เมื่อเลย 3/4 ของระยะเวลา เป็นต้น
 - หากผู้รับจ้างไม่ปฏิบัติตามเกณฑ์ หน่วยงานรัฐสามารถพิจารณابอกเลิกสัญญาได้ แม้ค่าปรับจะยังไม่ถึง 10% ก็ตาม

เหตุผลที่ไม่ต้องรอค่าปรับถึง 10%:

- **ความล่าช้าสร้างความเสียหาย:** การรอให้ค่าปรับถึง 10% อาจทำให้โครงการล่าช้าเกิดความเสียหายต่อภาครัฐและประชาชน
- **กฎหมายให้อำนาจ:** ม.103 ให้อำนาจหน่วยงานรัฐบอกเลิกสัญญาได้ทันทีเมื่อมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าผู้รับจ้างไม่สามารถปฏิบัติตามสัญญา ไม่ได้กำหนดเงื่อนไขเรื่องค่าปรับ
- **ระเบียบเป็นเพียงแนวทาง:** ข้อ 183 เป็นเพียงแนวทาง ไม่ใช่ข้อบังคับ หน่วยงานรัฐมีดุลพินิจในการพิจารณابอกเลิกสัญญาได้ตามความเหมาะสม โดยค่าปรับ 10% เป็นเพียงหนึ่งในปัจจัยที่นำมาพิจารณาประกอบการตัดสินใจ

สรุป

หน่วยงานรัฐมีสิทธิบอกเลิกสัญญาจ้าง
ก่อสร้างได้ทันที หากผู้รับจ้างผิดสัญญา หรือมี
เหตุอันควรเชื่อได้ว่าไม่สามารถปฏิบัติตาม
สัญญาได้ โดยไม่จำเป็นต้องรอให้ค่าปรับถึง
10% การบอกเลิกสัญญาควรเป็นไปตามเงื่อนไข
ในสัญญา และเป็นไปตามหลักเหตุผลและความ
เป็นธรรม เพื่อประโยชน์ของหน่วยงานรัฐและ
ประชาชน

“รัฐมีหน้าที่จัดทำบริการสาธารณะ”

“สัญญาจ้างก่อสร้างภาครัฐ รัฐมีเอกสิทธิ์
เหนือเอกชน”

“สัญญาต้องเป็นสัญญา”

“ให้เริ่มต้องเริ่ม ให้ทำต้องทำ ให้เสร็จต้องเสร็จ”